

Handreiking naar succesvolle integratie van aangepast sportaanbod

Een praktische handleiding voor het integreren van
aangepaste sportactiviteiten binnen reguliere
sportverenigingen

Voorwoord

Voor u ligt de “(Weg)wijzer naar succesvolle integratie van aangepast sporten binnen de reguliere sportverenigingen”. Een handleiding voor reguliere sportverenigingen die aangepast sportaanbod willen creëren of al hebben maar hierin ondersteuning nodig hebben.

Een van de belangrijkste redenen waarom mensen met een beperking of aandoening niet aan sport doen is de onbekendheid met de (sport)mogelijkheden. Het is van belang dat er in de provincie Friesland meer sportmogelijkheden beschikbaar komen voor deze doelgroepen.

Op basis van het onderzoek naar integratie van aangepast sportaanbod binnen reguliere sportverenigingen is door Marrit Hofstra deze handleiding opgesteld om in te spelen op de behoefte aan ondersteuning ten bate van aangepast sportaanbod. Sport Fryslân wil u middels deze handleiding een handvat bieden om als vereniging sportaanbod voor mensen met een beperking of aandoening op te zetten.

In deze (weg)wijzer vindt u ondermeer praktische informatie, handige tips en praktijkvoorbeelden over het integreren van aangepast sportaanbod.

Heerenveen, juli 2013

Inleiding

Deze Wegwijzer heeft als voornaamste doel het bestuur en de leiding van reguliere sportverenigingen te ondersteunen bij het opzetten van aangepast sportaanbod binnen haar vereniging. Het is hierbij aan de sportvereniging zelf welke thema's zij kunnen en willen gaan gebruiken.

De wegwijzer is opgebouwd uit een aantal stappen. Verder is er onderscheid gemaakt in de informatie die relevant is voor de trainers zoals een omschrijving van de doelgroep, en voor de vereniging in het algemeen. Hierbij kan gedacht worden aan het benaderen van de media, het opstellen van een persbericht en een vacature.

Naast de wegwijzer raadt Sport Fryslân sportverenigingen aan om gebruik te maken van de ondersteuning die buurtsportcoaches bieden in de gemeente en door Sport Fryslân zelf.

Fase 1: het idee

Het idee om aangepast sportaanbod te creëren binnen een reguliere sportvereniging komt in de meeste gevallen door iemand binnen de vereniging die op een bepaalde manier in aanraking is gekomen met de doelgroep. In de meeste gevallen is dit een ouder van iemand met een beperking of aandoening en bekend is met de beperkte mogelijkheden die er voor de persoon in kwestie is om te gaan sporten binnen reguliere sportverenigingen. In dit geval dient deze persoon in de meeste gevallen ook al 'kartrekker' voor het opstarten van nieuw sportaanbod.

Vervolgens is het zaak om de vereniging te overtuigen van het feit dat aangepast sportaanbod positief bijdraagt aan de sportvereniging. In dit hoofdstuk worden onderwerpen als doelgroep, integratie, draagvlak en de wijze van integratie besproken worden.

De doelgroep

GEEF PER DOELGROEP EEN (KORTE)OMSCHRIJVING. OP DEZE MANIER KRIJGT DE SPORTVERENIGING INZICHT IN DE

Het belangrijkste speerpunt voor sportverenigingen om aangepast sportaanbod te integreren is het stimuleren van mensen met een beperking of aandoening om te gaan sporten. Maar welke doelgroep is geschikt voor het sportaanbod en met welke beperkingen hebben zij te maken? In deze paragraaf worden de doelgroepen nader toegelicht.

- ❖ Lichamelijke handicap
- ❖ Motorische beperking
- ❖ Verstandelijke beperking
- ❖ Auditieve beperking
- ❖ Chronische aandoening

Integratie in de sportvereniging

Zodra er bekend is wie de doelgroep wordt voor de sportactiviteit is het zaak om vast te stellen op welke manier het aangepast sportaanbod geïntegreerd wordt in de sportvereniging. Hiervoor zijn twee mogelijkheden:

1. Geïntegreerd in de sportvereniging:
Wanneer er sprake is van volledige integratie van aangepast sportaanbod betekent dit dat mensen met een beperking of aandoening zo dicht mogelijk bij de reguliere sporters hun sport beoefenen. In gevallen van sporters met een verstandelijke beperking wordt dit echter afgeraden, aangezien zij zich wel degelijk als 'anders' zien waardoor het beter is hen te scheiden.
2. Aparte afdeling voor aangepast sportaanbod. Deze vorm van integratie komt in de meeste gevallen voor bij sporten die in teamverband verricht worden. Hierbij kan gedacht worden aan een g-team binnen de korfbal- of voetbalvereniging. Een g-team bestaat alleen uit verstandelijk beperkten.

Commissie voor aangepast sporten

Nadat er duidelijk is welke doelgroep benaderd wordt en op welke manier de aangepaste sportactiviteit binnen de vereniging geïntegreerd wordt is het zaak om draagvlak te creëren binnen de vereniging. Het is daarom aan te raden om een commissie aan te stellen die zich verantwoordelijk acht voor het opzetten en leiden van de aangepaste sportactiviteit.

Deze commissie bestaat meestal uit ongeveer 4 of 5 personen. De functies van commissieleden kunnen bijvoorbeeld ingevuld worden door ouders, of mensen uit zorg- of wooninstellingen die de doelgroep optimaal kennen. Daarnaast is het belangrijk dat er een voorzitter aangesteld wordt die kartrekker en centraal aanspreekpunt op het gebied van aangepast sporten zal zijn. Om een ieder een functie te bieden die in zekere mate bijdraagt aan de integratie moet er gedacht worden aan belangrijke aandachtsgebieden zoals financiën, communicatie en PR en kader. Op deze manier wordt er een optimale verdeling gecreëerd waardoor alle aspecten goed uitgevoerd kunnen worden.

Daarnaast is het van belang dat een ieder binnen de sportvereniging overtuigd is van het feit dat aangepast sporten bijdraagt aan de vereniging. Het is daarom een goede tip om de doelgroep zelf aan het woord te laten, waarom is sporten voor hen zo belangrijk en waarom juist bij deze vereniging. Betrek bovendien het gehele bestuur van de sportvereniging bij de plannen voor het aangepast sportaanbod, laat ook hen kennismaken met de nieuwe sportactiviteit en daarbij behorende doelgroep.

Om een inzicht te geven in de functies en de verantwoordelijkheden wordt dit in

onderstaande tabel per functie kort toegelicht.

Functie	Taakomschrijving
Voorzitter/ kartrekker	Centraal aanspreekpunt tussen bestuur vereniging, ouders, doelgroep, relevante (samenwerkende) partijen
Communicatie en PR	Het verzorgen van zowel de interne- als externe communicatie. Daarnaast het organiseren van promotie activiteiten en het opstellen van flyers, advertenties en promotie materiaal.
Kader	Het werven en behouden van het kader (lesgever, coach, begeleiding) en het organiseren van scholing van kader.
Financiën/ sponsoring	Penningmeester afdeling aangepast sporten, subsidieaanvragen, sponsoring regelen en onderhouden.

Fase 2: Oriëntatie

IN DIT HOOFDSTUK WORDEN PRAKTISCHE TIPS GEGEVEN DIE DE SPORTVERENIGING KAN BENUTTEN TIJDENS DE ORIËNTATIEFASE, WAT MOET DE VERENIGING ONDERNEMEN ALVORENS ER AANGEPAST SPORTACTIVITEIT OPGEZET KAN WORDEN.

In de tweede fase van het opzetten van aangepast sportaanbod moet de sportvereniging zich oriënteren. Hierbij is het van belang dat er in kaart gebracht wordt wat er precies gedaan dient te worden in de aanloop naar het opzetten van de aangepaste sportactiviteit, en wat er nodig is om dit te bewerkstelligen.

Analyseren van (kern) gegevens

Voordat er een start gemaakt kan worden met het opzetten van een nieuwe sportactiviteit moet er door de vereniging een aantal zaken in kaart gebracht worden te weten:

- ❖ Woon- en zorginstellingen in directe omgeving inventariseren.
- ❖ Concurrerende sportverenigingen met soortgelijk sportaanbod in kaart brengen.
- ❖ Onderwijsinstellingen in kaart brengen, wat kunnen zij voor de vereniging betekenen op het gebied van de doelgroep en ledenwerving.
- ❖ Financiële mogelijkheden op gebied van subsidieregelingen.

Bovenstaande punten dienen in logische volgorde geanalyseerd te worden door de vereniging. Wanneer er naar verwachting genoeg potentiële sporters in de omgeving zijn kan er geanalyseerd worden welke financiële mogelijkheden er voor de vereniging bestaan om op het sportaanbod op te zetten.

Verenigingsondersteuning

Het is een feit dat verenigingen niet zelf het wiel uit kunnen vinden wat betreft de integratie van aangepast sportaanbod. Het is daarom van belang om als vereniging ondersteuning te ontvangen van organisaties zoals Sport Fryslân, gemeenten, gezondheidszorg en deskundigen op het gebied van aangepast sporten. Door samenwerking met deze organisaties bouwt de vereniging aan zijn netwerk en kunnen er interessante samenwerkingsverbanden ontstaan.

Het besluit

Voordat de sportvereniging een besluit neemt in het wel dan niet integreren van aangepast sportaanbod is het van belang te analyseren of er genoeg toekomstperspectief is voor aangepast sporten. Hierbij moet gedacht worden aan zaken als:

- ❖ Is er genoeg begeleiding beschikbaar om trainingen en wedstrijden mogelijk te maken.
- ❖ Is er genoeg kader dat geschoold is of bereid zijn zich te willen scholen
- ❖ Is het financieel haalbaar om het aanbod voort te zetten de komende jaren.
- ❖ Zijn er, in de directe omgeving, genoeg potentiële sporters die zich willen aansluiten bij de vereniging.
- ❖ Dienen er voorzieningen geregeld te worden op het gebied van vervoer van en naar de sportlocatie voor sporters met een beperking

Fase 3 De voorbereiding

IN DIT HOOFDSTUK WORDEN PRAKTISCHE TIPS GEGEVEN DIE DE SPORTVERENIGING KAN BENUTTEN IN DE VOORBEREIDING VOOR HET DEFINITIEF STARTEN VAN DE NIEUWE SPORTACTIVITEIT.

Voordat de sportactiviteit definitief wordt opgezet dient de commissie een plan op te stellen waarin omschreven staat welke sportactiviteit er zal worden opgezet en in welke vorm dit gedaan wordt. Hierbij kan gedacht worden aan de functieverdeling, financiën en het werven van zowel kader als leden.

Het kader

In de meeste gevallen is het wenselijk dat er geschoold kader is die verantwoordelijk is voor de begeleiding en lessen van de sporters.

IN DEZE PARAGRAAF KAN EEN OVERZICHT GEGEVEN WORDEN VAN HET SCHOLINGSAANBOD OP GEBIED VAN Aangepast Sporten.

Naast het feit dat het kader geschoold moet worden is het tevens van belang dat hij of zij genoeg affiniteit heeft met de nieuwe doelgroep. *(In de bijlage vindt u een opzet voor het opstellen van een vacature voor het werven van bijvoorbeeld een trainer of coach).*

Vanuit Sport Fryslân worden er diverse scholingen aangeboden die kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de lesgever, hoe moet hij/zij omgaan met bepaald gedrag en wat moet er aangepast worden om de doelgroep op eigen niveau te laten sporten. Daarnaast worden ook vanuit sportbonden sportgerelateerde scholingen aangeboden.

De sportaccommodatie

Afhankelijk van de doelgroep waarop men zich richt moet gekeken worden of de sportaccommodatie geschikt is voor de sportactiviteit die door de vereniging wordt opgezet. Wanneer er rolstoelafhankelijke sporters komen is het van belang dat de accommodatie in zekere zin rolstoeltoegankelijk gemaakt wordt. Som zijn aanpassingen noodzakelijk om aan de eisen te voldoen. Hierbij kan gedacht worden aan het integreren van:

- Invalidentoilet
- Lift
- Rolstoelvriendelijke drempels
- Brede toegangsdeuren
- Tillift

De financiële mogelijkheden voor de vereniging

Om een goede start te maken voor een vereniging is het zaak om te investeren in de ledenwerving en bijvoorbeeld de scholing van het kader. In de meeste gevallen wordt er ook voor mensen met een beperking of aandoening hetzelfde bedrag gehanteerd voor de contributie. In sommige gevallen komt het echter voor dat sporters afhankelijk zijn van het vervoer van derden. Hiervoor zijn speciale (subsidie)regelingen.

**GEEF HIER EEN OVERZICHT VAN
FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN VOOR
SPORTVERENIGINGEN EN SPORTERS.**

Financiële regeling sportvereniging

Vanuit gemeenten of de provincie zijn er diverse financiële mogelijkheden voor de sportvereniging om subsidie aan te vragen. Voor een compleet overzicht van de financiële mogelijkheden kunnen sportverenigingen terecht bij Sport Fryslân. Om in aanmerking te komen voor subsidie moet er door de vereniging in de meeste gevallen een projectplan met daarin een begroting opgesteld worden. Hierin moet duidelijk vermeld worden wat precies het plan is en welk budget hiervoor nodig is.

Sportimpuls: De Sportimpuls is bedoeld voor sportverenigingen om nieuw aangepast sportaanbod op te zetten die in zekere mate bijdraagt aan de sportdeelname. Hiervoor krijgen sportverenigingen een subsidie die besteedt dient te worden aan het opzetten van nieuwe sportactiviteiten.

Bovendien verleent Gehandicaptensport Nederland in sommige gevallen subsidie om sporten voor mensen met een beperking of aandoening mogelijk te maken. Deze subsidie kan door de sportvereniging besteedt worden aan:

- Aanschaf of aanpassing van (sport)materiaal
- Het opzetten en organiseren van (sport)evenementen
- Aanbrengen van aanpassingen en of extra voorzieningen aan de (sport)accommodatie

Financiële regeling individuele sporters

WMO vervoersregeling: De vervoersregeling is bedoeld voor mensen die beperkt gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. De vergoeding is bedoeld voor het gebruik maken van collectief vervoer zoals bus of taxi.

Jeugdsportfonds: Het Jeugdsportfonds is bedoeld voor de individuele sporter met niet draagkrachtige ouders. Voor het kind is een bedrag van maximaal €225 beschikbaar die besteed kunnen worden aan contributie en de aanschaf van sportgerelateerde artikelen.

Foppe Fonds: Het Foppe Fonds maakt het mogelijk om een (sport)rolstoel aan te schaffen om sportbeoefening voor mensen in een rolstoel mogelijk te maken. De sporter dient hiervoor zelf acties te ondernemen om een bijdrage te leveren voor de financiering van de rolstoel. Tevens wordt er op basis van de inzet van de sporter een bijdrage door het Foppe Fonds geleverd, en nemen zij de kosten voor het onderhoud van de sportrolstoel voor hun rekening.

Communicatie en PR

Gedurende de integratieperiode maar ook wanneer aangepast sportaanbod al ontwikkeld is, is het van belang dat er veel gedaan wordt aan netwerken. De vereniging moet nauw contact onderhouden met gemeente, betrokken organisaties, sponsors, collega sportaanbieders maar bovenal de einddoelgroep.

Om de doelgroep te benaderen is het voor de verenigingen zaak na te gaan denken over wie zij willen aantrekken, hoe ze de doelgroep gaan bereiken, wat het gaat kosten en wie welke taak hierin krijgt toegewezen. Er moet dus een (communicatie)plan opgesteld worden om de interne en externe pr om het opzetten en uitvoeren te structureren.

**GEEF HIER EEN INDICATIE VAN DE
MOGELIJKE COMMUNICATIEMIDDELEN DIE
GEBRUIKT KUNNEN WORDEN VOOR HET
PROMOTEN VAN HET AANBOD**

Het persbericht

In de media komt dagelijks grote hoeveelheden nieuws binnen. Ongeacht dat een ieder denkt dat zijn nieuws belangrijk is maakt de redactie uiteindelijk een selectie. Het is voor een sportvereniging daarom van belang de volgende punten in acht te nemen:

- Er moet in één oogopslag gezien kunnen worden waar het om gaat.
- Het persbericht moet kort doch volledig zijn

Om een persbericht kort maar bondig op te stellen kan de 5W formule gehanteerd worden. In het hoofdstuk 'tips voor het opstellen van een persbericht' wordt nader toegelicht op welke manier het meest effectief een persbericht geschreven kan worden.

Tip!

Via de gemeente kan er middels de afdeling voorlichting informatie en adressen verkregen worden van de betreffende persadressen in de regio. Op deze manier hoeft de vereniging niet zelf de adressen te achterhalen.

Tips bij het opstellen van een persbericht

- ❖ Bepaal je doelgroep
- ❖ Bepaal of het nieuwsbericht lokaal of regionaal is

- ❖ Bepaal voor welk medium het persbericht interessant is
 - Schrijvende pers: huis-aan-huisblad, (regionale- of landelijke)krant, sportbladen, dorpskrant
 - Televisie (regionaal of lokaal)
- ❖ Maak een persbericht nooit langer dan één A4
- ❖ Geef het persbericht een pakkende kop, de kop vat de tekst samen in één zin
- ❖ Geef duidelijk aan wie de afzender van het persbericht is
- ❖ Zorg ervoor dat het persbericht foutloos verzonden wordt
- ❖ Houdt rekening met de sluitingsdatum voor het aandragen van persberichten die het medium hanteert.
- ❖ Schrijf het persbericht in actieve vorm (geen lijdende vorm)
- ❖ De eerste alinea (leader) omvat het 'nieuws', de tweede alinea geeft details op de eerste alinea.

Social media

Steeds vaker gebruiken verenigingen social media. Hiermee houden zij wekelijks leden op de hoogte te houden van nieuws, wedstrijdverslagen, fotoalbums en links naar andere teams, sponsors of relevante partijen. Het gebruik van social media heeft een groot bereik wat relatief weinig kosten voor de vereniging met zich meebrengt. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Website sportactiviteit onder reguliere website
- Facebook pagina
- Twitter account

De ledenwerving

Uit het onderzoek naar reguliere sportverenigingen met aangepast sportaanbod is gebleken dat veel sportverenigingen moeite hebben met de ledenwerving. Het is voor de sportvereniging van belang te weten waar zij de doelgroep kunnen vinden en op welke manier zij hen het beste kunnen bereiken.

In kaart brengen vindplaatsen doelgroep

Om te kijken waar de doelgroep zich precies bevindt is het een goede tip om een overzichtskaart te maken. Op deze kaart kunnen alle woon, zorg- en onderwijsinstellingen aangegeven worden waar de uiteindelijke doelgroep zich bevindt.

Bovendien is het goed om belanghebbenden te informeren over het op te zetten aanbod. Hierbij kan gedacht worden aan relevante scholen en gezondheidsorganisaties (fysiotherapie, huisarts etc.).

Middelen voor werving

Het is van belang dat er bij het opstellen van wervingsmateriaal goed gekeken wordt naar de te benaderen doelgroep. De boodschap moet goed aansluiten op hetgeen de doelgroep graag gezien wil hebben.

Zorg ervoor dat de flyer voor de aankondiging van het nieuwe sportaanbod kort en bondig is, vermeld hierbij : Wie, wat waar en waarom. Het gebruik van foto's in de flyer trekken in veel gevallen gelijk de aandacht waardoor het mensen aanspreekt verder te kijken. Naast de flyer zijn er meer mogelijkheden om de nieuwe activiteit te promoten door middel van:

- Brochures
- Posters
- Krantenartikelen
-

Startbijeenkomst nieuwe sportactiviteit

Om zowel de potentiële sporter als de ouders/verzorgers te informeren is het een goed idee om een startbijeenkomst te

HET TOEVOEGEN VAN (PRAKTIJK)VOORBEELDEN MAAKT HET VOOR DE SPORTVERENIGING VISUEEL HOE ZIJ TE WERK KUNNEN GAAN.

organiseren als sportvereniging zijnde. Tijdens deze bijeenkomst wordt er een beeld geschetst over de sportactiviteit en kan worden toegelicht voor wie het mogelijk is, door wie het aangeboden wordt en wat de inhoud van de activiteit wordt.

Zorg ervoor dat hier tevens belanghebbenden bij aanwezig zijn zoals:

- Potentiële sponsors
- Woon- zorginstellingen uit de regio
- Onderwijsinstellingen

Fase 4 De start

IN DIT HOOFDSTUK KUNNEN ORGANISATORISCHE TIPS AAN DE VERENIGING AANGEBODEN WORDEN

Nu het aanbod eenmaal opgezet is, is de volgende stap de uiteindelijke start van de eerste lessen van de sportactiviteit. In veel gevallen moet de methodiek van lesgeven anders uitgevoerd worden als er lessen georganiseerd worden voor sporters met een beperking of aandoening.

Kennismakingsles

Om de nieuwe doelgroep kennis te laten maken met de nieuwe sport is het van belang om kennismakingsactiviteiten op te zetten. Om de nieuwe sporters op zijn gemak te stellen is het daarbij een idee om ouders/verzorgers of begeleiders toe te laten tot de kennismakingsles. Op deze manier voelt de potentiële sporter zich veiliger en durft in de meeste gevallen meer.

De manier van lesgeven aan specifieke doelgroepen

Als lesgever is het van belang de volgende punten in acht te nemen bij het benaderen van specifieke doelgroepen:

- Neem uitgebreid de tijd
- Geef duidelijke voorbeelden
- Leg duidelijk uit wat er van hen verwacht wordt
- Maak oefeningen of uitleg makkelijker op basis van het niveau van de doelgroep

Bij bepaalde doelgroepen komt het echter voor dat sporters moeite hebben om nieuwe vaardigheden te leren, kunnen geleerde vaardigheden snel weer vergeten, vinden het moeilijker grenzen te verleggen. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen kan de lesgever rekening houden met onder andere:

- Ervoor zorgen dat er niet teveel informatie gegeven wordt
- Veel herhalen
- Roep tijdig de hulp in van begeleiding

Bijeenkomsten

Om ouders/verzorgers en andere belanghebbenden op de hoogte te houden van de ontwikkeling van de sport en de sporter kunnen er naar keuze van de sportvereniging bijeenkomsten georganiseerd worden. Op deze manier onderhoudt de vereniging nauw contact met ouders/verzorgers wat bijdraagt aan de communicatie.

TEVENS KUNNEN ER TIPS GEGEVEN WORDEN OM HET SUCCES VOORT TE ZETTEN ZOALS HET BEHOUDEN VAN LEDEN.

LOGO SPORTVERENIGING

VACATURE

Van: -

Aan: -

Betreft: Vacature...

Datum: -

FUNCTIE

Introductietekst

INGANGSDATUM

WERKOMSCHRIJVING

FUNCTIE-EISEN

AANTAL UREN

WAT HEEFT DE VERENIGING TE BIEDEN

(o.a. verzekeringen, opleiding, onkostenvergoedingen etc.)

OVERIGE OPMERKINGEN

Sluitingsdatum

CLUB INFORMATIE
